

Deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen

18 maart 2026

Welkom partijbesturen!

Vanavond bespreken we:

- Zetels 2026-2029
- Belangrijke momenten op weg naar de verkiezingen
- Checklist voor politieke partijen
- Aandachtspunten bij de werving en selectie van kandidaten
- Dit kunnen wij voor u betekenen
- Uw vragen

Even voorstellen

Michael Sijbom

Burgemeester

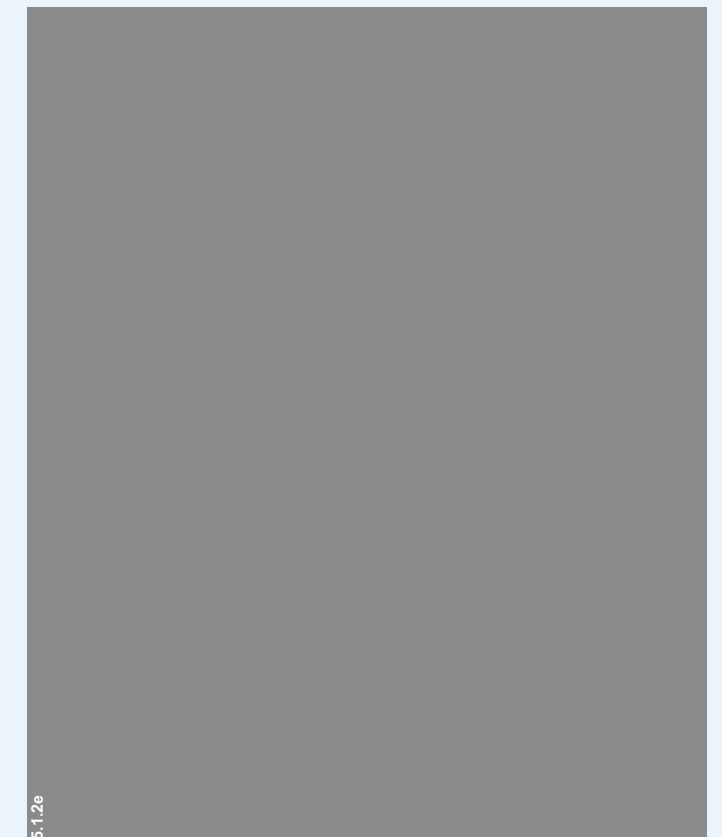
Johan Paul de Groot

Griffier

5.1.2e

Centraal stembureau

5.1.2e

Centraal stembureau

Zetels 2026-2029

De gemeenteraad gaat
van 21 naar 23 raadszetels
(> 30.000 inwoners)

Belangrijke momenten op weg naar de verkiezingen

23 & 29 september 2026	Verkorte cursus politiek actief
ma. 22 december 2025	Deadline registratie nieuwe politieke partijen <i>Dit geldt alleen voor lokale partijen die (nog) niet zijn geregistreerd en voor partijen die hun naam veranderen. Landelijke en provinciale partijen die zijn geregistreerd hoeven niet alsnog bij de gemeente te worden geregistreerd (Kieswet, paragraaf G).</i>
19 januari t/m 2 februari 2026	Inleveren ondersteuningsverklaringen nieuwe partijen
ma. 2 februari 2026	Deadline inleveren kandidatenlijsten bij centraal stembureau
di. 3 februari 2026	Besloten zitting onderzoek kandidatenlijsten
vr. 6 februari 2026, 17.00u	Openbare zitting vaststelling kandidatenlijsten en nummering lijsten
Medio februari 2026	Gezamenlijke aftrap campagneperiode
wo. 18 maart 2026	Gemeenteraadsverkiezingen (avond: voorlopige uitslag op partijniveau)
do. 19 maart 2026	Voorlopige uitslag op kandidaatsniveau
Do. 26 maart 2026	Formele uitslag verkiezingen
wo. 1 april 2026	Aantreden nieuwe raad

Checklist gemeenteraadsverkiezingen voor politieke partijen

1. Integriteit en Kandidaatselectie

- ☐ Stel een profielschets op voor raadsleden die past bij de gemeentelijke opgaven.
- ☐ Screen kandidaten op integriteit en politieke weerbaarheid.
- ☐ Bied trainingen of begeleiding aan over omgaan met agressie, intimidatie of beïnvloeding.
- ☐ Laat kandidaten een gedragscode tekenen of onderschrijven.
- ☐ Laat kandidaten eventueel een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) aanleveren.

2. Kandidaatstelling (uiterlijk 2 februari 2026)

- ☐ Lever op tijd een volledige kandidatenlijst in bij het centraal stembureau van de gemeente.

Voeg toe:

- ☐ Instemmingsverklaringen van alle kandidaten.
- ☐ Kopieën van geldige identiteitsbewijzen.
- ☐ Machtiging voor lijstnummer.
- ☐ Bewijs van betaling van de borgsom.

3. Verkiezingsprogramma

- ☐ Schrijf een verkiezingsprogramma.

Checklist gemeenteraadsverkiezingen voor politieke partijen

4. Campagne en voorlichting (februari – maart 2026)

- ☐ Voer campagne volgens gemeentelijke richtlijnen (bijv. over borden en locaties).
- ☐ Zorg voor heldere en toegankelijke communicatie over het verkiezingsprogramma.
- ☐ Let op gedrag op sociale media, respect voor andere partijen en de democratische spelregels.

5. Verkiezingsdag (18 maart 2026)

- ☐ Stimuleer kiezers om te stemmen.
- ☐ Let op gedragsregels rond stembureaus en tellocaties.

- ☐ Volg de uitslagen via de gemeente of de website van de Kiesraad.

6. Installatie nieuwe gemeenteraad (eind maart – april 2026)

- ☐ Nieuwe raadsleden leggen de eed of belofte af.
- ☐ De gemeenteraad wordt officieel geïnstalleerd.
- ☐ Eventuele coalitie- en wethoudersonderhandelingen starten.

Checklist gemeenteraadsverkiezingen voor nieuwe politieke partijen

Naast de vorige actiepunten moeten partijen die nog geen zetel hebben in de gemeenteraad en partijen die hun naam wijzigen ook de volgende stappen doorlopen:

1. Registratie (22 december 2025)

- ☐ Zorg voor statuten, KvK-inschrijving van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en eventueel een logo voor op het stembiljet.
- ☐ Betaal een waarborgsom voor de registratie van de aanduiding.
- ☐ Registreer uw partij bij het centraal stembureau van de gemeente.

2. Ondersteuningsverklaringen (januari 2026)

- ☐ Verzamel minimaal 30 ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigde inwoners.

Belangrijke aandachtspunten bij werving en selectie van kandidaten

“Als politieke partij ben je er verantwoordelijk voor dat de cultuur in de partij er één is waarin integer handelen de norm is. Integere politieke ambtsdragers dragen bij aan een betrouwbare en weerbare democratie.”

Wettelijke eisen voor kandidaat-raadsleden

1. Nederlander of EU-burger (of anders met verblijfsrecht)

Moet de Nederlandse nationaliteit hebben, óf de nationaliteit van een ander EU-land, óf legaal in Nederland wonen met een geldige verblijfsvergunning (voor niet-EU-burgers moet men dan wel minstens 5 jaar in Nederland wonen).

2. Woonachtig in de gemeente

Een kandidaat moet ingeschreven staan in de gemeente waarvoor hij of zij verkiesbaar is, op de dag van de kandidaatstelling. Of de kandidaat moet een verklaring ondertekenen dat hij/zij bereid is om voor toetreding tot de raad te verhuizen naar de gemeente Dalfsen.

3. Minimaal 18 jaar oud

Moet ten minste 18 jaar zijn op de dag van de verkiezing. <18 jaar mag wel op lijst, maar mag zetel (nog) niet innemen.

4. Niet uitgesloten van het kiesrecht

Personen mogen niet van het kiesrecht zijn uitgesloten

(bijvoorbeeld na een rechterlijke uitspraak wegens een ernstig misdrijf of onder curatele wegens geestelijke stoornis).

Wettelijke eisen voor kandidaat-raadsleden (vervolg)

5. Geen onverenigbare functies (art. 13 gemeentewet)

Een raadslid mag geen andere belangrijke functie hebben bij de overheid. Bijvoorbeeld:

- Geen minister of staatssecretaris;
- Geen burgemeester of wethouder;
- Geen commissaris van de Koning of gedeputeerde;
- Geen ombudsman of lid van een rekenkamer;
- Geen ambtenaar of politieagent in dezelfde gemeente.

Dit is zo geregeld om te zorgen dat een raadslid eerlijk en onafhankelijk kan werken. Maar er zijn twee uitzonderingen:

- Een raadslid mag ambtenaar van de burgerlijke stand zijn (bijvoorbeeld bij huwelijken);
- Een raadslid mag vrijwilliger zijn bij hulpdiensten, zoals brandweer of EHBO.

6. Verboden handelingen (art. 15, lid 1 gemeentewet)

Een raadslid mag geen werk doen waarbij er een belangenconflict is met de gemeente. Dat betekent:

- Geen advocaat of adviseur zijn in een conflict met of voor de gemeente;
- Geen hulp geven aan mensen die een probleem hebben met de gemeente;
- Geen afspraken maken of helpen bij afspraken tussen anderen en de gemeente, bijvoorbeeld over het kopen of verkopen van grond of spullen;
- Geen werk aannemen van de gemeente voor geld, zoals klussen doen of spullen leveren;
- Geen grond of gebouwen kopen of huren van de gemeente zonder openbare verkoop.

Aandachtspunten bij opstellen kandidatenlijst

Profiel van de kandidatenlijst

- Denk na over een goede mix van leeftijden, achtergronden, ervaring en geslacht.
- Zorg dat de lijst een afspiegeling is van de gemeente, stel eventueel een profielschets op.

Duidelijke selectiecriteria

- Stel vooraf eisen op: bijvoorbeeld over beschikbaarheid, integriteit, motivatie en kennis van de lokale politiek.
- Leg deze vast in het huishoudelijk reglement van de partij.

Transparant proces

- Maak duidelijk wie beslist over de lijst (bijv. bestuur, ledenvergadering, selectiecommissie).
- Zorg voor een eerlijk en open proces om conflicten te voorkomen.

Formele eisen en documenten

- Kandidaten moeten een instemmingsverklaring ondertekenen.
- Lever op tijd alle documenten in bij het centraal stembureau:
 - Identiteitsbewijs;
 - Verklaring van voorgenomen verhuizing (indien nodig);
 - Ondersteuningsverklaringen (voor nieuwe partijen);
 - Bewijs van betaling waarborgsom.

Controle en herstel

- Het centraal stembureau controleert de lijst.
- Kleine fouten mogen binnen 2 dagen worden hersteld.
- **Daarna kan de volgorde alleen nog gewijzigd worden door de inwoners (middels voorkeursstemmen)!**

Weerbaarheid en integriteit

- Kandidaten moeten om kunnen gaan met kritiek en integer handelen.
- Training of begeleiding vooraf is aan te raden.

Praktische handvatten

[Download het Handboek integriteit](#)

[Download de factsheet met tools voor werving en selectie](#)

[Lees de gedragscode integriteit bestuurders en volksvertegenwoordigers gemeente Dalfsen](#)

Wat betekent dit voor kandidaatstelling?

Wervingsfase

- Tool 1: Vuistregels integriteit
- Tool 2: Zelfassessment om
volksvertegenwoordiger te
worden

Selectiefase

- Tool 3: Vragenlijst integriteit
- Tool 4: Antecedentencheck
- Tool 5: Mogelijke ondermijning
herkennen
- Tool 6: Leidraad integriteit
selectiegesprek
- Tool 7: Bewilligingsverklaring

Beheerfase

- Tool 8: Integriteitsagenda

- Tool 9: Dilemmakaarten

Dit kunnen wij voor u betekenen

Als gemeente zorgen wij voor:

- De organisatie van de verkiezingen (logistiek en juridisch).
- Opkomstbevordering.
- Communicatie over toegankelijkheid en stemprocedures.

Heeft u **vragen** over de gemeenteraadsverkiezingen?

Proces: 5.1.2e griffie@dalfsen.nl

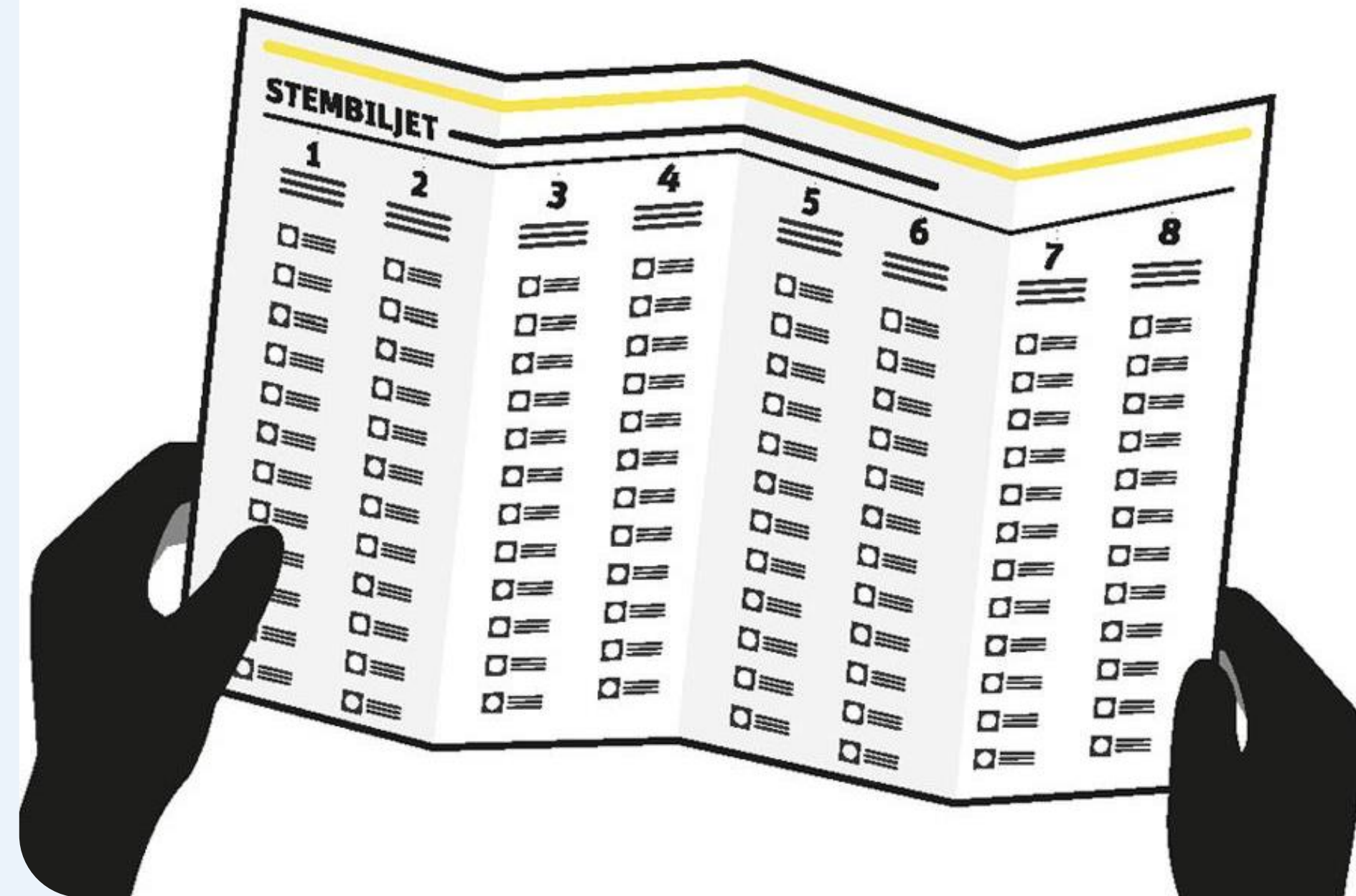
Inhoud/politiek: griffie@dalfsen.nl

Integriteit: burgemeester@dalfsen.nl

Nog te lanceren: **Dalfsenkiest.nl**

Is u e-mailadres nog niet bij ons bekend?

Stuur dan een e-mail naar griffie@dalfsen.nl.

Vragen?

Succes met de voorbereiding en
selectie van kandidaten!

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	3, 15